

sagde det ærede Medlem Hr. Elgaard, at Lejen i Hovedstaden er for høj, og at vi mangler de billige Huse. Ja, det er jo uægtelig rigtig, at det vilde være rart at komme ind paa at bygge billigere Huse, men det ærede Medlem gav os kun Antydninger af, paa hvilken Maade saadanne billigere Huse kan tilvejebringes.

Der har været gjort forskellige Forsøg derpaa, Staten har en Gang givet 5 000 Kr. til et Forsøg med at stampe Lerhuse sammen med det Resultat, at alle Pengene var anvendt, uden at der kom det allerringeste af Værdi ud deraf. Staten har ogsaa paa anden Maade interesseret sig for Spørgsmaalet om at tilvejebringe billigere Huse. En Overgang blev der talt meget om de saakaldte Phønixhuse, og Spørgsmaalet om at give Statsboligfondslaan i stor Udstrækning til Phønixhuse blev rejst, endog fra denne Talerstol; men det viste sig meget hurtigt, at disse Huse ikke kunde finde fornøden Afsætning, og man var fra alle Sider efter at have studeret Husenes Konstruktion paa det rene med, at man maatte være overordentlig forsigtig med at bygge Huse af den Art, selv om de var nogenlunde billige, hvad det nu for Resten til syvende og sidst viste sig, at de slet ikke var. Nej, vi har en gennem Aarhundreder indvunden Erfaring for, hvorledes vi skal bygge Boliger her i Danmark, og vi skal vogte os meget for at komme ind paa — i større Udstrækning i hvert Fald — ved offentlige Foranstaltninger at finansiere andre Former for Boligbyggeri end dem, der er tilvejebragt gennem Aarhundreders Erfaringer. Hvert Land har sine Boligtyper, og vi har vore; de er afpasset efter vore Krav og navnlig afpasset efter vort Klima, ligesom de naturligvis ogsaa er afpasset efter det Materiale, der findes her i Landet til at bygge Huse af.

Det ærede Medlem sagde, at der var et Modsætningsforhold mellem min Udtalelse om, at der endnu var et Risikomoment ved alt Boligbyggeri, og min Udtalelse om, at der ikke var nogen egentlig Risiko for Staten ved at gaa ind i Finansiering paa det Grundlag, her er foreslaaet. Jeg mener ikke, der er nogen Modsætning til Stede her; thi Risikomomentet for Staten er fjernet gennem Bestemmelsen om, at Statens Laan ligger indenfor de 85 pCt. af Byggeudgifterne. Ved at indsætte de sidste 15 pCt. er der derimod en Risiko, og falder Pristallet yderligere, er det klart, at Risikoen ved at sætte disse 15 pCt. ind kan forvandles til et virkeligt Tab. Det er naturligvis ogsaa det, der bevirker, at det

private Initiativ holder sig tilbage. Det er indlysende klart, at naar man er bange for det sidste Beløb, som Ejendommen koster, vil ogsaa Institutioner, som skal yde Laan, være ængstelige for at gaa ind med Panter, der ligger efter Kreditforenings- og Hypotekforeningslaan.

Jeg skal ikke opholde mig videre ved det, som det ærede Medlem Hr. Elgaard fremførte, thi hans Slutningsbemærkning var jo den, at vel vilde Venstre i Udvalget arbejde videre paa Sagen, men han gav ikke noget Tilsagn om, at Venstre overhovedet vilde gaa med til en Gennemførelse af Lovforslaget; jeg forstod det ærede Medlem saaledes, at Venstre i det hele taget modsætter sig Lovforslagets Gennemførelse.

Til det ærede Medlem Hr. Pitzner har jeg kun faa Bemærkninger at gøre, idet jeg i det store og hele kan billige de Udtalelser, det ærede Medlem fremsatte. Det ærede Medlem mente, at det maaske ikke var helt sikkert, at 2 Aar var det rigtige Tidsmaal, og han tilføjede, at efter hans private Mening var det heller ikke saaledes, at man kunde nøjes med $\frac{3}{4}$ Aar; for det vilde jo bare føre til, at man maatte foreslaa en ny Forlængelse af Loven, men det ærede Medlem ønskede prøvet i Udvalget, om der var Mulighed, for at faa vedtaget en kortere Periode end de 2 Aar uden derfor at forringe Lovens Værdi. Det ærede Medlem udtalte ogsaa, at der kunde være Tale om at undersøge, om ikke Beløbet, 20 Mill. Kr. det første Aar og 10 Mill. Kr. det andet Aar, var for stort. Da jeg nu ved, at der skal nedsættes et Udvalg, vil der jo blive Lejlighed til nærmere at drøfte de Spørgsmaal, som det ærede Medlem her har peget paa.

Jeg kan sige, at det ærede Medlem har opfattet min Stilling rigtig, naar han udtalte, at han gik ud fra, at jeg vilde sætte ind paa, at Byggeomkostningerne ikke maatte blive større end strengt nødvendigt. Jeg kan sige, at derom kan der ikke være nogen Tvivl.

Jeg er ogsaa enig med det ærede Medlem i, at det vilde være overordentlig ønskeligt, om vi kunde komme til den gammeldags Form for Lejeboligers Tilvejebringelse i Byerne, men jeg tror blot, det vil være noget, inden det er muligt. Gennem mange Aar har vore Byggehaandværkere utvivlsomt nu og da lidt betydelige Tab ved denne gammeldags Maade at tilvejebringe Boliger paa. Naar vi gaar vore Byggehaandværkeres Historie igennem, tror jeg, vi meget hurtigt vil komme til det